

Esej

1. Proč zvolenou aktivitu považuji za přímou akci?
 2. Čeho jsme díky ní chtěli dosáhnout?
 3. Čeho jsme reálně dosáhli?
-

Máme zájem o hnědé popelnice. Chceme, aby město zajistilo odvoz bioodpadu, který vytřídíme. Pro tentokrát to uděláme sami – ukážeme tím, že je to potřeba a že pokud chceme, je to možné. Příště by odvoz mohlo zajistit město.

V Masarykově čtvrti v Brně byl v červnu 2017 započat pilotní projekt, který má za cíl zjistit, zda by se v Brně vyplatilo zavedení svozu bioodpadu. Což dle Magistrátu města Brna znamená: „Musí se to ekonomicky vyplatit -> hnědé popelnice na bioodpad musí snížit množství směsného komunálního odpadu.“¹ Avšak Masarykova čtvrť je specifická městská část, není tedy na místě výsledky pilotního projektu aplikovat na části města, ve kterých jsou podmínky pro třídění bioodpadu zcela odlišné.²

Na přednáškách přímé akce mi byla dodána odvaha provést něco s chybějícími hnědými popelnicemi. „Přímá akce staví morální svědomí proti oficiálnímu právu. Je to vyjádření individuální připravenosti bojovat, převzít kontrolu nad svým životem a pokusit se přímo jednat ve světě, který nás obklopuje, převzít zodpovědnost za naše činy.“³ Bylo to poprvé, kdy jsem si uvědomila, že je možné jednat přímo. Není vždy nutné čekat, až si mých potřeb všimne někdo jiný, výše postavený. Akce, kterou pořádali kamarádi „z Hnízda“ v roce 2017 mě inspirovala, jak by boj za hnědé popelnice

¹ Informace poskytla Milena STUDÉNKOVÁ, vedoucí oddělení odpadového hospodářství městské části Brno-střed. Diskuse „Plastocén“, Brno, Tři Océsky 19.4.2018.

² HŘEBÍČEK, Jiří. Návrh systému nakládání s biologicky rozložitelnými odpady (BO) na území statutárního města Brna, [online], str. 34, [cit. 10.5.2018], dostupné z: https://is.muni.cz/auth/el/1456/jaro2017/MPV_EZTI/um/68827055/BrnoBioodpady0604.pdf.

³ GRAEBER, David. Direct Action: An Ethnography. Oakland: AK Press, 2009. s. 202. ISBN: 978 1 904859 79 6.

mohl vypadat. „Řada teoretiků sociálních hnutí tvrdí, že málokdy se protest objeví jen tak odnikud, ale zpravidla navazuje na příklady předchozích protestních kampaní.“⁴

Kdybych chtěla, mohla bych jednoduše nalézt místo, kam bychom se spolubydlícími nosili bioodpad. Ale já jsem si přála, aby každý v Brně měl možnost třídit bioodpad. Jelikož to byla moje první snaha o změnu tohoto rozsahu, volila jsem nejdříve mírné a všeobecně známé prostředky, kterými jsem chtěla započít diskusi. „Přímá akce nemusí být nutně ilegální, násilná, dramatická či konfrontační, protože ty nejvíce subversivní aktivity mohou mít často i podobu neformálního jednání, které nemusí být nutně zamýšlené jako otevřený protest.“⁵ Naše akce naplňovala definici „Občanské sebeorganizace“ dle Ondřeje Císaře. Zúčastnili se jí lidé z jednoho města, nebylo jich mnoho, mobilizovali jsme se bez zapojení nějaké organizace či skupiny. Zvolili jsme metodu nenásilné demonstrace, která měla upozornit na náš požadavek. Po demonstraci jsem sepsala petici, aby naši žádost mohl podpořit širší okruh lidí. Snaha o prosazení našeho požadavku se sestávala z pokojných setkání, petice a přímé akce, jež sloužila pouze k získání větší publicity.

Akcí jsme chtěli upozornit Magistrát města Brna na to, že třízení bioodpadu je věcí nás všech. Oni sice vyhodnocují pilotní projekt, ale to je nečiní většími odborníky na tuto problematiku, než je každý z nás účastníků, řadových občanů. My máme vlastní zkušenost s tříděním bioodpadu. Naší autentickou výpověď zakládající se na našich zážitcích by neměli odbít výsledky projektu, který se týkal jen jedné městské části, jen pár vyvolených občanů. Chceme, aby lidé z magistrátu z Odboru životního prostředí věděli, že máme o hnědé popelnice zájem a že nám reálně chybí. Z toho důvodu jsme se shromáždili na Moravském náměstí a přivezli jsme nákupní košík, který mohl kdokoli naplnit bioodpadem. Chceme, aby město zajistilo odvoz bioodpadu, proto jsme odvoz pro tentokrát zajistili sami. V tomto bodě naše shromáždění naplňovalo definici přímé akce. Poukázali jsme tím na to, že hnědé popelnice jsou potřeba a že jejich zavedení je realizovatelné. Uskutečnili jsme to, co bychom chtěli, aby příště provedlo město. „Přímá akce není jen podobou protestu, ale také způsobem, jak uskutečnit budoucnost nyní.“⁶

⁴ NOVÁK, Arnošt. *Tmavozelený svět: radikálně ekologické aktivity v České republice po roce 1989*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Knižnice sociologické literatury. s. 99. ISBN 978-80-7419-254-8.

⁵ NOVÁK, Arnošt. *Tmavozelený svět: radikálně ekologické aktivity v České republice po roce 1989*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Knižnice sociologické literatury. s. 101. ISBN 978-80-7419-254-8.

⁶ SPARROW, Rob in: GRAEBER, David. *Direct Action: An Ethnography*. Oakland: AK Press, 2009. s. 202. ISBN: 978 1 904859 79 6.

Touto přímou akcí jsme sice zatím nedosáhli našeho hlavního cíle, avšak má pro mě i tak velký význam. Osobně jsem si díky této akci potvrdila to, že každý má právo, a hlavně také schopnost měnit věci kolem sebe, na kterých mu záleží. Na přednáškách jsem získala tento pocit a vlastní akce mi jej jen potvrdila. „Přímá akce znamenala, že cílem všech aktivit bylo poskytnout lidem možnost, aby si uvědomili svoji moc a své schopnosti, aby si vzali zpět moc nad sebou samými a nad svými životy.“⁷ Dále díky sociálním sítím mám kontakty na mnoho lidí, které tato problematika zajímá a mohu je využít v dalších snahách o dosažení našeho cíle. Co bude dál? Doufám, že budeme vytrvalí a budeme za hnědé popelnice bojovat do zdárného konce. Pokud nebudou stačit legální a mírumilovné prostředky, možná pokročíme k radikálnějším řešením. Stále mám tato řešení v záloze. Pokud město nevyhoví našim potřebám, uspokojíme je tak, jak je v našich silách. Kompost lze přeci založit třeba na Moravském náměstí, v jehož blízkosti bydlíme. Tento vývoj popisuje i Arnošt Novák. „V určitém případě jsou liberální hodnoty systematicky porušovány, takže po vyčerpání všech legálních prostředků se nesouhlasící menšina uchyluje k protizákonnému jednání.“⁸ Mimo tato radikální řešení bych ráda rozšířila facebookovou skupinu, aby aktivizovala a povzbuzovala i lidi z jiných měst, aby upozorňovali na potřebu svozu bioodpadu ve svých městech.

⁷ NOVÁK, Arnošt. *Tmavozelený svět: radikálně ekologické aktivity v České republice po roce 1989*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Knižnice sociologické literatury, s. 101. ISBN 978-80-7419-254-8.

⁸ NOVÁK, Arnošt. *Tmavozelený svět: radikálně ekologické aktivity v České republice po roce 1989*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2017. Knižnice sociologické literatury, s. 103. ISBN 978-80-7419-254-8.